

Zbiór zasad dotyczących traktowania osób pozbawionych wolności w kontekście pandemii koronawirusa (COVID-19)

wydany 20 marca 2020

(tłumaczenie nieoficjalne)

Pandemia koronawirusa (COVID-19) spowodowała wystąpienie nadzwyczajnych wyzwań dla władz wszystkich państw członkowskich Rady Europy. Szczególne i zarazem ogromne wyzwania stoją przed personelem różnorodnych placówek pozbawienia wolności, w tym aresztów policyjnych, instytucji penitencjarnych, aresztów imigracyjnych, szpitali psychiatrycznych i domów pomocy społecznej, jak również różnych nowoutworzonych placówek/stref, w których umieszczane są osoby poddawane kwarantannie. Uznając wyraźny imperatyw podjęcia zdecydowanych działań w celu zwalczania COVID-19, CPT musi zarazem przypomnieć wszystkim podmiotom o absolutnym charakterze zakazu tortur oraz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania. Środki ochronne nigdy nie mogą prowadzić do niehumanitarnego lub poniżającego traktowania osób pozbawionych wolności. W opinii CPT wszystkie właściwe organy odpowiedzialne za osoby pozbawione wolności na obszarze Rady Europy powinny stosować następujące zasady.

1) Podstawową zasadą musi być podejmowanie wszelkich możliwych działań w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa wszystkich osób pozbawionych wolności. Podjęcie takich działań przyczynia się również do zachowania zdrowia i bezpieczeństwa personelu.

2) Wytyczne WHO dotyczące walki z pandemią oraz krajowe wytyczne zdrowotne i kliniczne zgodne z międzynarodowymi standardami muszą być przestrzegane i w pełni wdrażane we wszystkich miejscach pozbawienia wolności.

3) Należy zwiększyć dostępność personelu, a personel powinien otrzymać wszelkie zawodowe wsparcie, ochronę zdrowia i bezpieczeństwa, a także szkolenie niezbędne do dalszego wykonywania swoich zadań w miejscach pozbawienia wolności.

4) Wszelkie środki ograniczające podjęte wobec osób pozbawionych wolności w celu zapobieżenia rozprzestrzenianiu się COVID-19 powinny mieć podstawę prawną i być konieczne, proporcjonalne, szanujące godność ludzką oraz być ograniczone czasowo. Osoby pozbawione wolności powinny otrzymywać wyczerpujące informacje, w zrozumiałym dla siebie języku, na temat wszelkich takich środków.

5) Z tego powodu, iż bliski kontakt osobisty sprzyja rozprzestrzenianiu się wirusa, wszystkie odpowiednie organy powinny podjąć skoordynowane wysiłki w celu zastosowania środków stanowiących alternatywę dla pozbawienia wolności. Takie podejście jest konieczne szczególnie w sytuacjach przeludnienia. Ponadto władze powinny w większym stopniu wykorzystywać rozwiązania alternatywne wobec tymczasowego aresztowania, instytucje zamiany kary, wcześniejszego zwolnienia i kary w zawieszeniu; ponownie oceniać potrzebę dalszego przebywania w placówkach pacjentów szpitali psychiatrycznych umieszczonych tam bez ich zgody; wypisanie lub w stosownych przypadkach zwolnienie pod opiekę środowiskową mieszkańców domów pomocy społecznej i powstrzymać się, w największym możliwym zakresie, od zatrzymywania migrantów.

6) W odniesieniu do świadczenia opieki zdrowotnej wymagane będzie zwrócenie szczególnej uwagi na specjalne potrzeby osób pozbawionych wolności, ze szczególnym uwzględnieniem grup wrażliwych i / lub grup ryzyka, takich jak osoby starsze i osoby z wcześniej istniejącymi schorzeniami. Obejmuje to między innymi badania przesiewowe w kierunku COVID-19 i w razie potrzeby, dostęp do intensywnej terapii. Ponadto osoby pozbawione wolności powinny w tym czasie otrzymać dodatkowe wsparcie psychologiczne od personelu.

7) Chociaż zawieszenie nie mających istotnego znaczenia aktywności jest racjonalne i uzasadnione, to należy w pełni przestrzegać podstawowych praw osób pozbawionych wolności podczas pandemii. Należą do nich w szczególności: prawo do zachowania odpowiedniej higieny osobistej (w tym do dostępu do gorącej wody i mydła) oraz prawo do codziennego dostępu do świeżego powietrza (co najmniej jednej godziny). Ponadto wszelkie ograniczenia w kontakcie ze światem zewnętrznym, w tym wizyty, powinny zostać zrekomensowane zwiększonym dostępem do alternatywnych środków komunikacji (takich jak komunikacja telefoniczna lub komunikacja głosowa przez Internet).

8) W przypadku izolacji lub umieszczenia w kwarantannie osoby pozbawionej wolności, która jest zarażona lub jest podejrzewana o zarażenie wirusem SARS-CoV-2, należy zapewnić takiej osobie codzienny znaczący kontakt z ludźmi.

9) Należy zawsze i w każdych okolicznościach w pełni przestrzegać podstawowych zabezpieczeń przed złym traktowaniem (dostęp do adwokata, dostęp do lekarza, powiadomienie o areszcie) osób znajdujących się pod nadzorem funkcjonariuszy organów ścigania. W niektórych okolicznościach właściwe mogą być środki ostrożności (takie jak wymaganie od osób z objawami noszenia masek ochronnych).

10) Monitorowanie przez niezależne organy, w tym krajowe mechanizmy prewencji (KMP) i CPT, pozostaje zasadniczym zabezpieczeniem przed złym traktowaniem. Państwa powinny nadal gwarantować dostęp organów monitorujących do wszystkich miejsc odosobnienia, w tym do miejsc, w których przebywają osoby poddawane kwarantannie. Wszystkie organy monitorujące powinny jednakże podjąć wszelkie środki ostrożności, aby przestrzegać zasady „nie szkodenia”, w szczególności wobec osób starszych i osób z wcześniej istniejącymi schorzeniami.